

Hoe ga ik als gemeente aan de slag met rookvrije sport?

Steeds meer plekken worden rookvrij. Soms omdat organisaties het zelf belangrijk vinden dat zij een rookvrije omgeving kunnen bieden aan de bezoekers of medewerkers. Maar ook wetgeving heeft ervoor gezorgd dat een aantal plekken rookvrij zijn geworden, zoals de schoolterreinen. Vooral plekken waar kinderen komen, kunnen rekenen op veel steun van de omgeving. In het Nationaal Preventieakkoord is de ambitie uitgesproken dat nagenoeg alle sportverenigingen en sportevenementen in 2025 rookvrij zijn. De gemeente kan hierin een belangrijke rol vervullen.

Rolbepaling

Het begint bij het bepalen van de rol die jouw gemeente wil spelen bij het realiseren van een Rookvrije Generatie en specifiek rookvrije sportterreinen. De gemeente kan aanjager, ondersteuner, regelgever of rolmodel zijn. U kunt verschillende rollen tegelijk vervullen of vanuit een rol een bijdrage leveren. De rollen worden hieronder verder uitgewerkt en ondersteunt met casussen uit diverse gemeenten.

Aanjager

Stimuleer organisaties zoals sportverenigingen (en zwembaden) proactief om rookvrij te worden. Roep hen op om een bijdrage te leveren aan een Rookvrije Generatie en geef positieve bekendheid aan rookvrije initiatieven. Organiseer bijeenkomsten om organisaties te activeren. Zet bijvoorbeeld verenigingsadviseurs of buurt-sportcoaches actief in om het onderwerp te bespreken en op de agenda te zetten.

Voorbeeld:

- De gemeente Hellendoorn, vertegenwoordigd door De Bestuurscommissie voor de Lichamelijke Opvoeding en de Sport (BLOS), [draagt uit dat roken en sport niet samengaan](#). Zij hebben aansluiting gezocht bij de landelijke campagne 'Op weg naar een Rookvrije Generatie'. De BLOS heeft de handen ineengeslagen met de gebruikers van de gemeentelijke sportparken.
- De gemeente Nijmegen verleidde samen met N.E.C. Nijmegen de sportsector in Nijmegen om aan te sluiten bij de Rookvrije Generatie door een [activatie](#) te doen in de vorm van een campagne 'rookvrije sport'. Inmiddels is ook het eigen trainingscomplex én [stadion rookvrij](#). Via de maatschappelijke afdeling van de

betaald voetbalclub worden sportverenigingen blijvend gestimuleerd en daarnaast ondersteund met [campagnematerialen](#).

- Lees meer over de aanpak in Nijmegen in de [uitvoeringsnotitie](#).
- [GGD Gelderland-Zuid](#) organiseerde een bijeenkomst over de Rookvrije Generatie met een workshop over rookvrije sport voor sportverenigingen samen met NOC*NSF. Zie meer informatie over het organiseren van een Inspiratiesessie Gezonde Sportomgeving op www.nocnsf.nl/gezonde-sportomgeving.
- De sportverenigingen hebben met de [gemeente Ridderkerk](#) afgesproken dat er vanaf 1 september 2021 ook buiten niet meer gerookt wordt.
- Vanaf 1 augustus 2022 mag er in, op en rond sportvelden, -zalen en -tribunes niet meer gerookt worden in de [gemeente Eindhoven](#).
- In [Groningen](#) haken ze aan bij brede beweging van de rookvrije generatie

Ondersteuner

Ondersteun vraag gestuurd met het beschikbaar stellen van materiaal, informatie en/of de inzet van mensen. Verwijs naar www.rookvrijegeneratie.nl/sport (of www.rookvrijegeneratie.nl/zwembad).

Voorbeeld:

- De [gemeente Hellendoorn](#) helpt sportaccommodaties met het beter zichtbaar maken van het rookvrije sportpark (en de entree) door blauwe belijning.
- [Sportsupport](#) ondersteunt verenigingen in de gemeente Haarlem om het terrein rookvrij te maken.
- In [Leusden](#) kun je contact opnemen met de buurtsportcoach

Regelgever

Pas lokale regelgeving aan zodat rookvrije locaties worden gecreëerd of gestimuleerd. Mogelijkheden hiervoor zijn:

- het aanpassen van subsidievoorwaarden;
- het aanpassen van verhuurconstructies en vergunningen;
- het aanpassen van de algemene plaatselijke verordening (APV);
- het opnemen van rookvrije omgevingen in de omgevingsvisie.

Voorbeeld:

- [Gemeente Helmond](#) verstrekt een subsidie om een rookvrije sportomgeving te stimuleren.
- [Gemeente Nijmegen](#) verstrekt een subsidie om een rookvrije sportomgeving te stimuleren. De gemeente Nijmegen past daarnaast de subsidiebeschikking aan voor sportactiviteiten/evenementen en vraagt organisatoren hierin om hun activiteit/evenement zoveel als mogelijk rookvrij te organiseren. In gesprekken met organisatoren van evenementen nemen zij het thema 'Rookvrije Generatie' mee.
- [De Haagse sportverenigingen en sportparken](#) worden vanaf 1 juli 2021 rookvrije zones. De gemeente Den Haag heeft de sportverenigingen per brief weten dat dit besluit is genomen. Verder past de gemeente de huurovereenkomsten met sportverenigingen die bij de gemeente huren aan.
- Op woensdag 11 mei 2022 hebben alle Rotterdamse verenigingen met een buitensportaccommodatie een brief ontvangen van wethouder Christine Eskes. In [deze brief](#) meldt de sportwethouder dat met ingang van het sportseizoen 2024/2025 ook alle buitensportaccommodaties in Rotterdam volledig rookvrij moeten zijn. In de huurovereenkomsten tussen de sportverenigingen met een buitensportaccommodatie en Sportbedrijf Rotterdam wordt opgenomen dat het gehele sportterrein uiterlijk vanaf de start van het sportseizoen 2024-2025 geheel rookvrij moet zijn. Zie ook dit bericht.

Rolmodel

Geef als gemeente het goede voorbeeld ('practice what you preach'), bijvoorbeeld door het gemeentehuis en andere gemeentelijke gebouwen rookvrij te maken. Maak eigen sport- en speellocaties rookvrij en de sportevenementen die in de gemeente worden georganiseerd.

Tip: De gemeente kan locaties rookvrij verklaren door met bordjes aan te duiden dat een omgeving rookvrij is. Dit vindt dan dus niet plaats via regelgeving en er is ook geen gemeentelijke handhaving van toepassing.

Voorbeeld:

- [Gemeente Nieuwegein](#) maakt samen met SportID alle eigen gemeentelijke sport- en speellocaties rookvrij.
- [Gemeente Schagen](#) maakt alle speelplekken rookvrij. Dit geldt ook op openbaar toegankelijke sportvelden,

zoals voetbalveldjes, basketbalpleintjes, skatebanen en locaties met trim- en fitnessstoestellen.

- [Gemeente Utrecht](#) maakt de terreinen van de Utrechtse zwembaden rookvrij.
- [Gemeente Alkmaar](#) heeft de Johan Cruijff court rookvrij gemaakt..
- In de gemeente Zaanadam en Purmerend kunnen kinderen en jongeren volop sporten en spelen tijdens de Zaanse Zomer Experience en de PurVak in Purmerend. De GGD Zaanstreek-Waterland maakte samen met Sportbedrijf Zaanstad en Spurd Purmerend deze [twee zomerevenementen rookvrij](#).

Gemeentelijke sportplekken rookvrij maken - informele en/of de juridische weg

Tot nu toe zien we dat gemeenten met name richten op het ontmoedigen van roken en het plaatsen van de bekende rookvrij-borden. Met deze informele weg, waarbij de gemeente rookvrij-borden en/of stoeptegels aanbrengt en hierover communiceert, kan worden bereikt dat mensen elkaar aanspreken en vragen niet te roken. Hierdoor ontstaat mogelijk een nieuwe sociale norm. Vaak blijkt dit in de praktijk goed te werken om het gewenste doel te bereiken.

Daarnaast kan de gemeente ook met regelgeving rookvrije (speel-) en sportplekken realiseren. Denk hierbij aan het aanpassen van de algemene plaatselijke verordening (APV) of het opnemen van rookvrije omgevingen in de [omgevingsvisie zoals de gemeente Arnhem](#) heeft gedaan.

Op www.rookvrijgeneratie.nl/gemeenten vind je onder het kopje 'hoe en waar begin je' [de juridische notitie over rookvrije openbare ruimten](#). Daar is meer te vinden over de juridische mogelijkheden die een gemeente heeft. Zie ook de website van [VNG](#) met antwoorden op veel gestelde vragen. Er is op de website van de rookvrije generatie ook [een Q&A](#).

De Gemeente kan sportverenigingen wijzen [op de site van NOC NSF](#) voor meer informatie. Hier is bijvoorbeeld te vinden met welke wetten en regels je als (bestuurder van een) sportvereniging rekening moet houden.

Ondersteuning sportverenigingen en zwembaden

Wil je als gemeente aan de slag met het rookvrij maken van de sportverenigingen? Je kunt hiervoor de (gratis) inspiratiesessie die is ontwikkeld door NOC*NSF in samenwerking met de Gezondheidsfondsen voor Rookvrij en Team:Fit (onderdeel JOGG) gebruiken. Neem contact op met opleidingen@nocnsf.nl en vind [hier](#) meer informatie over de sessie. Of je kunt de sportverenigingen doorverwijzen naar [hulp van JOGG-Teamfit](#) bij het rookvrij krijgen van de sportverenigingen.

Ondersteuning sportverenigingen

Sportverenigingen die met een rookvrij sportterrein aan de slag willen kunnen verwezen worden naar www.rookvrijgeneratie.nl/sport.

Hier is veel ondersteuning te vinden om op weg te gaan naar een rookvrij sportterrein. Hier zijn handige gratis materialen, artikelen over goede voorbeelden en nieuwsberichten te vinden.

Op de website vindt de vereniging een startpakket met handige downloads, zoals een stappenplan, argumentenkaart met veel gestelde vragen, posters, een voorbeeld enquête, flyer, diverse voorbeeldteksten en afbeeldingen.

Wil de sportvereniging meer begeleiding en advies? Via een aanvraagformulier vraagt de vereniging een gratis adviesgesprek aan. Voor deze één op één begeleiding wordt een JOGG-Teamfit Coach ingeschakeld.

Periodiek zijn er acties voor gratis rookvrij-borden aangeboden door de Gezondheidsfondsen voor Rookvrij (Hartstichting, KWF en Longfonds).

In de [webshop](#) zijn extra promotiematerialen van de Rookvrije Generatie tegen betaling verkrijgbaar, waaronder posters, vlaggen en spandoeken.

De [interventie Rookvrije sport](#) is goed onderbouwd.

Ondersteuning buitenzwembaden

Buitenzwembaden die met een rookvrij terrein aan de slag willen kunnen verwezen worden naar www.rookvrijgeneratie.nl/buitenzwembad.

Ook deze locaties vinden hier veel informatie en ondersteuning.

Er is een startpakket met handige downloads, zoals een stappenplan, argumentenkaart met veel gestelde vragen, posters, een voorbeeld enquête, flyer, diverse voorbeeldteksten en afbeeldingen. Wil het zwembad meer begeleiding en advies? Via een aanvraagformulier vraagt het zwembad een gratis adviesgesprek aan. Voor deze één op één begeleiding wordt een JOGG-Teamfit Coach ingeschakeld.

Periodiek zijn er acties voor gratis rookvrij-borden aangeboden door de Gezondheidsfondsen voor Rookvrij (Hartstichting, KWF en Longfonds).

In de [webshop](#) zijn extra promotiematerialen van de Rookvrije Generatie tegen betaling verkrijgbaar, waaronder posters, vlaggen en spandoeken.

Binnensport

Per 1 juli 2008 mag er volgens de Tabakswet binnen niet meer gerookt worden op de gehele sportaccommodatie. Denk aan het verenigingsgebouw, de kantine, gangen, kleedkamers, vergaderruimten enz. Eerder was een aparte afsluitbare rookruimte nog wel toegestaan. Echter sinds eind september 2019 zijn deze rookruimtes verboden in de sportkantine. U kunt als gemeente verwijzen naar: [Roken en de sportvereniging - NOCNSE](#).

Binnensportverenigingen of -zwembaden kunnen bijdragen aan een Rookvrije Generatie door ook de aanlooproute en entree rookvrij te maken en eventuele andere plekken op een buitenterrein zoals een speeltuintje en de fietsenstalling. Ook hier geldt: zien roken, doet roken. Door een rookvrije entree zorgen zij dat kinderen rookvrij gebracht en gehaald kunnen worden. Denk ook aan eventuele sportevenementen.

Zie www.rookvrijegeneratie.nl/sport en www.rookvrijegeneratie.nl/buitenzwembad.